

Nr 215.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete; given Stockholms slott den 15 mars 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifal- la det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departements- chefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, följande.

För humanitär hjälpverksamhet i av kriget berörda länder ha hittills anvisats sammanlagt 90 miljoner kronor, varav 20 miljoner kronor å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 och 70 miljoner kronor å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 (prop. nr 275/1944 och 139/1945, rds skr. nr 427/1944 och 431/1945). Anslagen ha anvisats såsom reservationsanslag under sjunde huvudtiteln. Såsom framgår av den i propositionen nr 139 till 1945 års riksdag lämnade redogörelsen, har beredningen av frågor rörande statens åtgärder på här berörda område närmast ankommit å den genom Kungl. Maj:ts beslut den 10 mars 1944 tillsatta svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet.

Det för denna hjälpverksamhet hittills anvisade beloppet, 90 miljoner kronor, har numera nästan helt disponerats. Kommittén har i anledning härav till behandling förehaft frågan om hjälparbetets fortsatta omfattning och utformning och härvid funnit angeläget, att ytterligare medel ställas till förfogande för humanitära åtgärder. Med hänsyn till svårigheterna att i nuvarande läge beräkna vilka möjligheter som kunna komma att föreligga för genomförande av hjälpaktioner av större omfattning, har kommittén i en till chefen för finansdepartementet under hand överlämnad promemoria av den 7 mars 1946 — med betoning av att anslagsäskandena icke motsvarade kommitténs uppfattning om det lämpliga omfånget av den framtida statliga hjälpverksamheten — hemställt, att till bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete nu måtte anvisas ytterligare 17 miljoner kronor. Av detta belopp har 1,3 miljoner kronor beräknats för medicinsk hjälp omfattande läkemedel, sjukhusutrustningar, instrument o. d. samt 2 miljoner kronor för inköp av kläder och skor. Kostnaderna för en hjälpaktion för de krigshärjade delarna av Normandie, bestående i en leverans av trähus, ha beräknats till omkring 6 miljoner kronor. För iordningställande och drift av sjukvårdsanläggningar i Polen ha hittills anvisats ca 12 miljoner kronor, men kommittén beräknar att ytterligare 2,9 miljoner kronor bli erforderliga för att denna hjälpverksamhet skall erhålla den såsom önskvärd ansedda omfattningen. Vidare har — utöver tidigare anvisade medel — preliminärt ytterligare 500 000 kronor beräknats för kostnader i samband med hemtransporten av vissa till Sverige under år 1945 överförda utländska medborgare. För beredande av sjukhusvård här i landet åt barn från Frankrike ha vissa belopp redan ställts till förfogande, men kommittén har ansett ytterligare medel för ändamålet erforderliga. Med hänsyn till föreliggande förslag om en viss utökning av denna hjälpverksamhet har kommittén ansett medelsbehovet kunna uppskattas till 1 miljon kronor. I det ovan angivna beloppet, 17 miljoner kronor, ingår slutligen en ospecificerad reserv å 3,3 miljoner kronor, som avsetts dels för bestridande av ytterligare kostnader, som kunna uppkomma för redan beslutade hjälpaktioner, dels för nya hjälpåtgärder, som det kan befinnas önskvärt och möjligt att genomföra. — Den av kommittén lämnade redogörelsen med närmare upplysningar rörande anslagsberäkningarna torde få delges vederbörande utskott.

Det av kommittén äskade beloppet fördelar sig sålunda enligt följande:

medicinsk hjälp	kronor	1 300 000
kläder och skor	»	2 000 000
trähus till Frankrike	»	6 000 000
Polenhjälpen	»	2 900 000
återtransport av utländska flyktingar	»	500 000
omhändertagande av barn från utlandet	»	1 000 000
ospecificerad reserv	»	3 300 000

Summa kronor 17 000 000

Kommittén för internationell hjälpverksamhet har i förestående kalkyl icke beräknat särskilda medel för täckning av utgifterna för de utländska medborgare vilka inom ramen av den svenska hjälpverksamheten överförts till landet och här erhållit hjälp i olika former. Enligt verkställda beräkningar uppgå kostnaderna för detta hjälpklientel till 37 miljoner kronor, varav 15 miljoner kronor redan påförts ifrågavarande anslag. Återstående belopp har i den mån det förfallit till betalning förskottsvis bestritts från anslaget till bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. Då samtliga kostnader av detta slag böra redovisas över anslaget till bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete, tillkommer en belastning av detta å 22 miljoner kronor utöver av kommittén beräknade belopp.

För beredande av sjukvård i Sverige åt barn från de nordiska grannländerna ha för budgetåren 1941/42—1945/46 anvisats sammanlagt 6 750 000 kronor, varav 2 000 000 kronor för innevarande budgetår. I skrivelse den 8 februari 1946 har medicinalstyrelsen hemställt, att ytterligare medel måtte anvisas för ändamålet. Medicinalstyrelsen har beräknat anslagsbehovet för innevarande budgetår till 1 500 000 kronor utöver tidigare anvisade medel, varjämte kostnaderna för den fortsatta verksamheten efter den 1 juli 1946 uppskattats till lägst 500 000 kronor.

För hjälparbetet i de av kriget härjade länderna har från svensk sida bistånd lämnats i olika former. Så har som bekant i betydande utsträckning skett på privat initiativ och med hjälp av insamlade medel. Från statens sida har, bland annat, organiserats olika humanitära hjälpaktioner och leveranser av förnödenheter på gåvbasis. Denna verksamhet har i huvudsak finansierats från ett anslag under sjunde huvudtiteln till bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete. Hittills ha under detta anslag anvisats 90 miljoner kronor. Beträffande övriga statliga medelsdispositioner av gåvokaraktär må här erinras om att riksdagen anvisat 200 miljoner kronor för avskrivningar å vissa till utlandet lämnade krediter.

Nyssnämnda anslagsbelopp å 90 miljoner kronor har, som kommittén för internationell hjälpverksamhet i sin promemoria anført, numera nästan helt förbrukats. Det kan bli föremål för viss tvekan, huru den svenska statliga hjälpverksamheten framdeles bör utformas. Under alla förhållanden böra dock vissa under hand gjorda åtaganden infrias och ytterligare medel anvisas för fullföljande av redan inledda hjälpaktioner. Det av kommittén äskade beloppet, 17 miljoner kronor, har beräknats från dessa utgångspunkter. För kommitténs anslagsberäkningar har tidigare redogjorts. Den största posten, 6 miljoner kronor, avser kostnader för en gåva av trähus till Frankrike, varom utfästelse redan lämnats. *Departements-
chefen.* Chefen för socialdepartementet kommer att i annat sammanhang denna dag anmäla förslag om åtgärder för fullföljande av denna utfästelse.

Såsom i det föregående erinrats bör i detta sammanhang reglering ske jämväl av kostnaderna i samband med ombändertagande i Sverige av visst internationellt hjälpklientel. Härför erfordras ett belopp av 22 miljoner kronor,

vilket torde böra i sin helhet överföras till anslaget till bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m., från vilket utgifterna ifråga förskötteras. Det totala behovet av anslagsförstärkning kan med hänsyn härtill nu anges till (17 + 22 =) 39 miljoner kronor.

I anledning av medicinalstyrelsens framställning får jag tillstyrka, att ytterligare medel beräknas för bestridande av kostnaderna för sjukvård i Sverige åt barn från grannländerna. Något särskilt anslag för ändamålet torde dock icke böra anvisas. Med hänsyn till att det av kommittén äskade beloppet å 17 miljoner kronor innefattar en reserv å 3,3 miljoner kronor, torde ifrågavarande sjukvårdskostnader kunna bestridas från återuppbyggnadsanslaget utan att någon höjning av totalbeloppet behöver ske.

Givetvis kan behov uppkomma av ytterligare medel för internationell hjälpverksamhet, varvid i främsta rummet torde kunna ifrågakomma speciella hjälpaktioner. I så fall torde frågan därom få anmälas för riksdagen, varvid jag förutsätter, att medelsanvisningen skall kunna avse konkret utformade förslag, vilka kunna bli föremål för riksdagens prövning. Beträffande dispositionen av det nu äskade anslaget torde det förslag till fördelning å olika ändamål, som framgår av den tidigare lämnade redogörelsen, i huvudsak böra vinna tillämpning.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 under sjunde huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 39 000 000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Folke Lyberg.